

Vintern 1874 har jag hört berättas vara en ovanlig vinter för Utomskogsborna. Det var den vintern som de så kallade stordrivningarna började. Lite snö hade fallit så det gick lätt att arbeta. Stora pengar förtjänades för det var ovanligt höga priser. Män utan jordbruk köpte sig hästar, körde timmer och storförtjänade. Men även spriten flödade och då kände man sig rikare. Det berättas om en man som tog två sedlar ur plånboken och gav en för en kopp kaffe och satte den andra som kork i brännvinsflaskan. Men den goda tiden tog hastigt slut och då fanns de som satt sig i skuld för både häst och hö. Dock fanns det många som sparade sina pengar.

Under den nämnda tiden kördes timmer ut på alla sjöar från Östansjö till Iste och flottleder ordnades. Även på Hels-skogen var det stora drivningar under de åren och timmer lades på Hels-sjön men även på Blöten och södra Maskin (Sörsjön) lades timmer. Det timret skulle sedan flottas ner till Ljusnan och stora förberedande arbeten måste göras. Från Helssjöns utlopp och ner till Blöten byggdes en ränna och därifrån en ner till Sörsjön och åter en lång ränna ner till övre Snaten vidare en till nedre Snaten och till sist en ränna ner till Ljusnan. Vid inloppet till varje ränna byggdes en damm för vattnets och timrets reglering. I sjöarna samlades timret inom en så kallad bom till flottar som sedan fördes fram med spelflotte. Denna byggdes av timmer i ungefär en fykant. På mitten uppställdes en bult starkt fastsatt med järn och strävor. I bulten var två hål upptagna i vilka det stacks in två armar som bildade ett kors med plats för fyra man. På bulten under armarna lindades och fastsattes en lång stark lina och så vid linan en stor tung dragg (ankare) När så spelflotten skulle användas lades draggen med klorna utåt i bakändan av en stor sko och så drog man linan av bulten och lade den på botten av ekan. Detta måste göras noga och av vana flottare så att ej linan blev tilltrasslad. Två man skulle sitta vid årorna medan den tredje ringade linan. När detta var färdigt skulle man ro ut draggen som det kallades. Man skulle då ro fort åt det håll timret skulle, så kastades linan i sjön och sist draggen. Till den man som var kvar på spelflotten ropades ”spela” varefter roddarna vände tillbaka dit och ställde sig vid ”armarna”. Sen var det att gå runt, runt tills man nådde draggen. Då var det att ta den i ekan göra likadant återigen och fortsätta tills man var över sjön. Det var ett tröttsamt arbete. Var det lämplig vind kunde man få köra på hela dygn.

Vid dammarna där timret släpptes i rännorna skulle det vara många man så arbetet gick fort. Men det hände också att timret fastnade om det blev för trångt i rännan. Sådana stopp måste fort signaleras till dammen. Detta gjorde så kallade flaggvakter därtill antogs helst fruntimmer som som då också hade något handarbete att sysselsätta sig med, men även pojkar användes. Flaggan utgjordes av en vit lärftbit fastsatt vid en stång. Vid fäste i rännan signalerades till dammen eller kanske först till en kamrat närmare dammen och så ropades ”fäste här”. Det kunde därvid hända att vakten ramlade i plurret. Den som skötte tappningen skulle se noga efter om flaggan kom upp. Det finns många historier från den tiden:

Ett fruntimmer skulle i något ärende över rännan men ramlade i den och blev sittande på stockarna och åkte med ända till Ljusnan. Stickstrumpa hade hon i händerna och hade den kvar när hon bärgades i land ur älven. Det var också en flaggpojke som kom att ramla i rännan tillsammans med timret och fick en väldig fart och i rädslan högg han tag i kanten på rännan och slungades av det hårda trycket ur rännan och ner i ån under. Det var hemskt sade han men fick ingen annan skada några blåmärken. En annan pojke hade mycket svårt att hålla sig vaken och fick därför bannor av förmannen. Så kom denne en dag och fick se pojken sitta där. Vad nu tänkte han och gick närmare och såg då att pojken ställt upp ögonen med två tändstickor så ögonen var öppna men sov gjorde han. Då måste jag skratta sa förmannen.

Ja många år har nu gått sedan den flottleden användes och det finns nog ej några lämningar kvar efter dammarna och de som skötte om flottning finns ej heller mer.